

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ ศึกษาขีดความสามารถในการรองรับ(Carrying Capacity) การท่องเที่ยวโดยชุมชนของ
เกาะพิทักษ์ จังหวัดชุมพร

The Study Project Carrying Capacity for Community-Based Tourism at Koh
Phithak, Chumphon Province.

ผู้วิจัย นางสาวเบญจมาศ ณ ทองแก้ว และนายอำนาจ รักษาพล

หน่วยงานสังกัด สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้- ชุมพร (Maejo- Chumphon
University) หมายเลขโทรศัพท์ 0891284643.

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทชุด โครงการวิจัย ประจำปี 2555 จำนวนเงิน 206,800 บาท
ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่ 15 กรกฎาคม 2555 ถึง วันที่ 14 กรกฎาคม 2556

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินขีดความสามารถในการ
รองรับทางการท่องเที่ยวและสร้างรูปแบบ กลไกเฝ้าระวังผลกระทบที่เหมาะสมต่อการรองรับ
ปริมาณนักท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อแหล่งท่องเที่ยว ดำเนินการใน
พื้นที่วิจัยชุมชนเกาะพิทักษ์หมู่ที่ 14 ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ประชากรที่เข้า
ร่วมการวิจัยประกอบด้วยตัวแทนกลุ่มเยาวชน กลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่มแม่บ้าน และสมาชิก อบต. ทั้งนี้
โดยปรับใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยและทีมได้ร่วมกันสังเคราะห์
ข้อมูลด้านนิเวศวิทยา ด้านกายภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสังคมจิตวิทยา และด้านเศรษฐกิจ
จากผลการศึกษาในปีที่ 1 เพื่อสรุปผลความเปลี่ยนแปลงและสร้างมาตรการการจัดการและนำมาสู่
การปฏิบัติจริง

จากผลการศึกษาผู้วิจัยกำหนดปัจจัยชี้วัดขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว
ด้านนิเวศวิทยา 10 ตัวชี้วัด ด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวก 8 ตัวชี้วัด ด้านสังคมจิตวิทยา 3
ตัวชี้วัด และเศรษฐกิจ 5 ตัวชี้วัด รวมทั้งสิ้น 26 ตัวชี้วัด โดยผ่านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม
ควบคู่กับการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ สำหรับการประเมินขีดความสามารถในการรองรับทางการ
ท่องเที่ยว พบว่าขีดความสามารถในการรองรับได้ด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่
พื้นที่พักค้าง พื้นที่ลานจอดรถ และห้องน้ำ-ห้องสุขา มีระดับการใช้ประโยชน์ปัจจุบันอยู่ในระดับ
ปานกลางของขีดความสามารถในการรองรับ (At & Approaching CC) ด้านนิเวศ ได้แก่ การจัดการ
ขยะมีการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับปานกลางของขีดความสามารถในการรองรับได้ (At
& Approaching CC) ขณะที่ด้านคุณภาพน้ำมีการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับต่ำกว่าขีดความสามารถใน
การรองรับได้ของพื้นที่(Below CC) สำหรับด้านสังคมจิตวิทยา พบว่ามีการใช้ประโยชน์อยู่ใน

ระดับปานกลางของขีดความสามารถในการรองรับได้ (At & Approaching CC) และน้ำเพื่อการอุปโภคมีการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับใกล้เคียงขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ (Exceeding CC)

ทีมวิจัยนำบทเรียนดังกล่าวมาสร้างมาตรการ กลไกเฝ้าระวัง และชุดความรู้ด้านการบริหารจัดการภายใต้แนวคิด “คิดร่วม ทำร่วม ต่อยอดร่วมกัน” โดยการทดลองนำมาตรการจัดการขีดความสามารถในการรองรับได้ทางการท่องเที่ยวสู่การปฏิบัติจริง ได้แก่ มาตรการด้านขยะ จำนวน 8 ข้อ ด้านคุณภาพน้ำ จำนวน 3 ข้อ ด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ด้านพื้นที่ จำนวน 3 ข้อ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ จำนวน 5 ข้อ และด้านสังคมจิตวิทยา จำนวน 4 ข้อ ผลการทดลองพบว่า มาตรการและกลไกเฝ้าระวัง มีความเหมาะสมต่อการรองรับการท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบและเกิดประโยชน์สูงสุดสอดคล้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะพิทักษ์

Abstract

This research is applied research. The objectives of this research were to assess the carrying capacity and to design suitable impact protection system and determine the level of the number of tourists that do not damage tourism site. The studied area is Koh Phithak community is located in Langsuan district, Chumphon province. People participating in this research were self-selecting sample of young people, homestay group, housewife group, and Tambon administration. The researcher team ecology assessment of the concerning carrying capacity (garbage and quality of the environment), physical structures, and facilities, social psychology and economy. Leads the lesson learnt to create the measure and mechanism to monitor by raising tourism carrying capacity to action.

The results of the study presented that the researcher set 26 indicators for tourism carrying capacity, 10 indicators for ecological carrying capacity, 8 indicators for physical carrying capacity, 3 indicators for social psychology carrying capacity, and 5 indicators for economic carrying capacity. Field studies and secondary data review were employed in collecting data. For the tourism carrying capacity assessment, we found that physical carrying capacity such as residential space, parking and rest rooms / toilets were used at moderate level (At & Approaching CC). Ecological carrying capacity, the waste management was at moderate level (At & Approaching CC), while water quality was below carrying capacity level (Below CC). For social psychology carrying capacity, it was at moderate level (At & Approaching CC). Additionally, the water usage consumption was exceeded the carrying capacity (Exceeding CC).

The research team developed the suitable impact protection systems and policies, and management approaches under the idea of “think, do and add together, Continue Together”. By raising tourism carrying capacity to action as follow; 8 waste management, 3 management knowledge about water quality, 3 physical management, 5 facility management policies, and 4 psycho-socio management. The results of testing the approaches revealed that the approaches are suitable for keeping the tourism carrying capacity at secure level and lead to the greatest benefits of community-based tourism of Koh Phithak, Chumphon province.